

“קראתי שבוך... וזיש נא ישועתי”

1.

ויפל על צוארי בנימן
אחיו ויבך ובגלמו בכה על צואריו: וינשק לקל אחיו ויבך עליהם
ואחרי כן דברו אחיו ואחי: והקל נשמע בית פרעה לאמר באו אתי
יוסף וישיב בעיני פרעה ובעיני עבדיו: ויאמר פרעה אל יוסף
אמר אלי אחיך ואת גישו טענו את בעריכם ולכו באו ארצה כנען:
ה וקחו את אחיכם ואחיהם ויבאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ
ט מצרים ואכלו את חלב הארץ:

פסוק ע"א

2.

ד ויפל על צוארי בנימן אחיו ויבך. על שני מקדשות¹ שעתידין
זיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרכ.

ע"א (פ"א)

3.

קונקורו רחמיו אלי אחיו ויבקש לבכות ויבא הסדרה ויבך שמה:
וירמז פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם:

פסוק ע"ב

4.

ל כי נכמרו רחמיו, שאלו: יש לך אח מאס, אמר לו: אח היה לי
איני יודע היכן הוא. יש לך בנים, אמר לו: יש לי י. אמר לו: ומה
שמם, אמר לו בלע ובכר וגו'⁸⁷ אמר לו: מה טיבן של שמות
זללו, אמר לו: כלם על שם אחי, והצרות אשר מצאוהו: בלע,
שנבלע בין האומות. בכר, שהיה בכור לאמי. אשכאל, ששכא
אל. גרא, שנתגורר באכסניא. ונעמן, שהיה נעים ביותר. אחי
דאש, אחי היה וראשי היה. מופים, מפי אביו למד⁸⁸. וחופים,
שלא ראה חופתי ולא ראיתי אני חופתו. וארד, שירד לבין
האומות כדאיתא במסכת סוטה⁸⁹, מיד נכמרו רחמיו.

ע"א (פ"א)

5.

אזכרה מצוק אשר קראני. בשלשה מכות בתוך הנה הפני. ודעני
הניאני הקאני. אך עתה הלאני: דעכני בשמנה בו שמאלית וימנית. הלא
שלשמן קבועתי תענית. וסלקה ון אנפני לקחוב דת וננית. על גבי תרשו
חורשים האריכו מענית: זעמתי בתשעה בו בקלמה תפר. חשך מעלי
מעיל הוד וצפר. פרף טרף בו הנותן אמרי אשר. הוא עזרא הסופר: וזם
עשירי צנה כן בניו החונה. פתב לך בספר המצוה. לזכרון לעם נוס ונבנה.
את עצם היום הזה:

פסוק ע"ג

6.

הלכה מעשה בח' זקנים שכתבו לתלמי המלך את התורה יונת
היה היום קשה לישראל כיום שנעשה העגל שלא. היתה התורה יוכלה להתרומם
ל: צרכה:

פסוק ע"ד

7.

זכטי בו (ו) (י) לא נודע איוו
היא הצרה שאירע בו.

(ו) לא נודע. ונמליחוט שלט אי שמח עורל הסופר:
פסוק ע"ה

8.

ה"ר דוד
אבודרהם כתב בהלכות תענית, שעשרד
בטבת הוא משונה משאר תעניות, שאם היה חי
בשבת לא היו יכולין לדחותו ליום אחר. מפני
שנאמר בו בעצם היום הזה, כמו ביוה"כ. ולא
ידעתי מנין לו זה

פסוק ע"ו

9.

כד א ויהי דבר יהוה אלי בשנה השביעית בתוך העשירי בעשור לחדש
ב לאמר: בן אדם כתיב לך את שם היום את עצם היום הנה ספק
מלך בכל אל ירושלם בעצם היום הזה:

פסוק ע"ז

13.

(ח) י א"ר סימון בשעה שבה הקב"ה לבראות את ארה"ר.
נעשו מה"ש כיתים ביתים. והבורות הבורות. ש מהם אומרים אל יברא.
ומהם אומרים יברא. ה"ד (ט) חסד ואמת נפשו צדק ושלום נשקו.
חסד אומר יברא שהוא נומל חסדים. ואמת אומר אל יברא שזילו שקרים.

10.

ויהי בשנת ארבע לדרגוש המלך היה דברי
יהוה אל יזכרה בארבעה לחדש הששי בכסלו: וישלח בית אל
שר אצור ורגם מלך ואנשיו לחלות את פני יהוה: לאמר אל
הקדנים אשר לבית יהוה צבאות ואל הנביאים לאמר האבכה
בתוך המשי הנור כאשר צייתי זה כמה שנים:

פסוק ע"ח

11.

השאלה האבכה כהדש ההמישי הנור, מה
שלא שאלו על יתר הצומות כי על צום השביעי
על הריגת גדליה לא נסתפקו כלל, כי הצום
הזה בא מפני שאו נחרב ישוב הארץ שהסאיר
נבוראדון תחת יד גדליה מדלת העם לכורמים
וליוגבים וע"י הריגת גדליה ברחו מן הארץ.
ואחר שעתה הוסב ישוב הארץ על מכונו כיון
ששבו קצת כמספר שהיה עם גדליה אין מקום
לצום הנה, אולם על הג' צומות שהיה בעבור
חורבן העיר והבית עליהם שאלו אם הבית
הנבנה עתה יהיה גדול בכבודו ככבוד הבית
הקודם ובטל טעם הצום או לא? ולכן שאלו
על צום החמישי, שאם יאמר שא"צ להתענות
בחמישי כ"ש ברביעי ועשירי, והתעוררו אל שאלה
הואת בד' כסליו למען ידעו איך התנהג בתענית
י' טבת הבא אחריו, וחם שאלו בין על הכני
שהוא על העבר, בין על הצום, שעו"א הנור
שהוא לבקש תפלה ותחנונים על העתיד, וכבר
באר הרי"א ששאלו זאת מפני שהיה הבית הזה
קטן בעיניהם מפני שבעה דברים, א] שראו
שלא שבה בו השכינה לשכון כבוד כמו בבית
הראשון, וה' דברים חסרו בבית שני, ב] שהיה
תחת רשות מלכי פרס ויראו פן יגרשום שנית מן
הארץ, ג] לפי שלא היה קיבוץ כללי ולא שבו
הנדחים בארבע כנפות הארץ, ד] שראו שנתקלה
הארץ ולא טבה לאיתנה וזה סימון שלא שבה
ההשגחה שמה כבראשונה, ה] שראו שהם לבו
ולחרפה בין העמים, ו] שראו שהכותים החזיקו בחלק
גדול מן הארץ והעולים מבבל היו מתי מספר,
ז] מפני שראו שאין מולך עליהם איש מבית דוד

פסוק ע"ט

12.

ויהי דבר יהוה צבאות אלי לאמר: אמר אל כל יום הארץ ואל
הקדנים לאמר כ"צמתם וספורו בתמישי ובשביעי וזה שקעים
שנה הצום צמתני אני: וכי תאכלו וכי תשתו הלוא אתם האכלים
ואתם השתים: הלוא את הדברים אשר קרא יהוה ביד הנביאים
הראשונים בהיות ירושלם ישבת ושלמה ועריה סביבתי והנגב
והשפלה ישב:

ויהי דבר יהוה אל יזכרה לאמר: כה אמר יהוה צבאות לאמר
משפט אמת שפטו ותסוד ורחמים עשו איש את אחיו: ואלמנה יהום
גר ועני אל תעשקו ורעת איש אחיו אל תחשבו בלבבכם: וקמנו יא
להקשיב ותתנו כתר סגרת ואונתם הקבדו משמוע:

הדברים אשר תעשו דברו אמת איש את רעהו אמת ומשפט
שלום שפטו בשעריכם: ואישו את רעת רעהו אל תחשבו
בלבבכם ושבעת שקר אלי תאמרו כי את כל אלה אשר שנתתי
נאם יהוה:
ויהי דבר יהוה צבאות אלי לאמר:
כה אמר יהוה צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום
השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמנוחה
טובים והאמת והשלום אהבו:

פסוק ע"י

צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא דבוליה קאמה.
מה עשה הקב"ה נמל אמת והשליכו לארץ. ה"ד (יז) ותש"ך אמת
ארצה. אמת מה"ש לפני הקב"ה. רכון העולמים מה אתה מבוה תבסוס
אלטיכטייה שלך. תעלה אמת מן הארץ. ה"ד (מג) אמת מארץ
תצמח.

פסוק ע"כ

דאמר רב יהודה אמר רב כמי
דכתיב מי האיש הרבם ויבן את דבר
וה נשאל לחכמים ולנביאים (ה) ולא פירשו
עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב דאמר
ה' על עוזבם את תורתו וגו' היינו לא שמעו
בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה
אמר רב (ג) שאין מברכין בתורה תחלה

שאין מברכים בתורה תחלה. תחילת
עסקם בכל יום דהיינו לעסוק בדברי
תורה והערב נא ואשר נמר: דבר זה
נשאל לחכמים וכו' ולא פרשוהו.
מדכתיב ויאמר ה' על עוזבם את תורתו
מכלל דליכא דידע להדורי טעמא אלא
קודשא בריך הוא נלמד. ומלאתי
נמגילת ספרים של ה"ר יונה ז"ל דקרא
הכי דייק דעל שלא ברכו בתורה
תחילה אגדה הארץ דאם אימא על
עונם את מורתי כפשטא משמע
שעזבו את התורה ולא היו עוסקין בה
כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא
פרשוהו והלא דבר גלוי היה וקל לפרש
אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד
ולפיכך היו חכמים ונביאים חמהים על
מה אגדה הארץ עד שפרשו הקב"ה
בעלמא שהוא יודע מעמקי הלב שלא
היו מנרכין בתורה תחלה כלומר שלא
היתה החורה חשובה בעיניהם כ"כ
שהיא ראוי לנכר עליה שלא היו
עוסקים בה לשמה ומחוץ כן היו
מזולזלין בנרכמה והיינו לא הלכו בה
כלומר בכונתה ולשמה. אלו דברי הרב
החסיד ז"ל והם נאים ראויין למי

15

ויש לך לשאול למה חרב בית המקדש ראשון
בעון אלו ג' עונות ואילו מקדש שני בשביל
שנאת חנם ואין לומר שהיה זה במקרה ועוד
כי אלו ג' עבירות דהיינו ע"ג גילוי עריות
שסיכות דמים יש להם ענין אחד כי בשלשון
יהרג ואל יעבור ולמה נשתתפו שלשון בחורבן.
והמירוש אשר הוא למי פשוטו כי מקדש
ראשון היוו השכינה ביניהם וזהו מעלת בית
המקדש ראשון שהיה מיוחד במעלה שהיתה
השכינה שורה בו ולפיכך חורבן שלו כאשר לא
היה ראוי שחשרה שכינה ביניהם והיינו כשטמאו
את בית המקדש ואין השם ית' שורה בתוך
טומאתם אם לא כאשר היה החטא בשוגג ואז
כתיב (ויקרא ס"ו) וכן יעשה לאוהל מועד השוכן
אתם בתוך טומאתם. ואלו ג' חטאים נקראו
טומאה כדאיתא במסכת שבועות בפרק קמא (ו'
ז"כ) וכפר על המקדש מטומאת בני ישראל יש

16

שטואל תני לה כשם ר שטואל ר
אמי אימתי הסלכות נורת נורה ונורתה סלחת כשעה שישראל
סליכין דברי תורה לארץ הה"ד (דניאל ח') וצבא נתן על רחסיך כמשע
אין צבא אלא סלכות. שנאמר (ישעיה כ"ד) יפקוד ה' על צבא המרום
כמרום ונו"י (י) רחסיך אלו ישראל דכתיב (יהושע ח') וחנית בו יוסס וליולח
(ג) כמשע. כמשעה של תורה כל וסן ישראל סליכין דברי תורה
לארץ הסלכות היא נורת וסלחת שנא' (דניאל ח') ותשלך אמת ארצת
ונר' ואין אמת אלא תורה. שנאמר (משלי כ"ג) אמת קנת ואל תסכור אם
השלכת דברי תורה לארץ סיד הצליחה הסלכות הה"ד (דניאל ח') ועשתח
והצליחה.

עצמ דבר
כ"כ

17

תניא רבי יוסי אומר ראי היה עורא שתינתן תורה על ידו לישראל אילמלא (*לא) קדמו משה
במשה הוא אומר ומושה עלה אל האלהים בעורא הוא אומר והוא עורא עלה מבבל מה עלייה
האמור כאן תורה אף עלייה האמור להלן תורה במשה הוא אומר וואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד
אתכם חקים ומשפטים בעורא הוא אומר כ"י (ה) עורא הכין לבבו לדרוש את תורת ה' (אלהיו) ולעשות
וללמד בישראל חוק ומשפט ואף על פי שלא ניתנה תורה על ידו נשתנה על ידו הכתב
והצליחה (כ"א)

18

והאר צינינו בתורתך, ודבק לבנו
במצותיך, ויחד לבנו לאהבה וליראה שמה, ולא נבוש
פנינו ופניך, כי בשם קדשך הגדול והנורא נשחננו, נגיף
ונשמתה בישופתך.

התורה

19

והיה דבר יהיה אלי לאמר: ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתב
עליו ליהודה ולבני ישראל חבדו וקח עץ אחד וכתב עליו
ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חבדו: וקרב אתם אחד אלי
אחד לב לעץ אחד והיו לאחדים בידך: וכאשר יאמרו אליה
בני עמך לאמר הלוא תגיד לנו מה אלה לך: דבר אלהם כהי
אמר אדוני יהוה הנה אני לקח את עץ יוסף אפרים ביד אפרים
ושבתי ישראל חבדו ונתתי אותם עליו את עץ יהודה וצדיקים
לעץ אחד והיו אחד בידך: והיו העצים אשר יכתוב עליהם בידך
לעציהם:
ועבדך דוד
מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם ובמשפט ילכו וחקת: ויקברו
ועשו אותם: וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדך לעקב אשר
ישבו בה אבותיכם וישבו עליה הטה ובניהם ובני בניהם עד

ע"ג
(כ"א) וכו'

מסכת
פ"א

20

פנו אלי והנשעו, היום
אם בקולי תשמעו, מבשר ואומר: קול צמח איש צמח שמו,
הוא דוד בעצמו, מבשר ואומר: קול קומו כפושני עפר,
הקיצו ורננו שוכני עפר, מבשר ואומר: קול רבתי עם
במקליכו, מגדול ושועות מלכו, מבשר ואומר: קול שם
רשעים להאבד, עשה חסד למשיחו דוד, מבשר ואומר:
קול מנה ושועות רשעים, קול דוד וקולו עד עולם,
מבשר ואומר:

מגילת
כ"ב

לי להביא בענין זה ע"ג גלוי עריות שפיכות
דמים ע"ג דכתיב למען טמא את מקדשי ג"ע
דכתיב ולא תעשו מכל התועבות ולא חטמאו
בכל אלה ש"ד ולא חטמאו את הארץ אשר
אני שוכן בה, ולפיכך בשביל אלו ג' טומאות חרב
ונתה. אבל מקדש שני שלא היתה השכינה שורה
בו כיוו במקדש ראשון ולכן לא נחרב בשביל
אלו ג' עבירות.

מגילת
כ"ב